

VIKTIG information om CEM en mycket smittsam sjukdom.

Alla hästar kan smittas av CEM, oavsett kön, därför är det viktigt att kunna lite om denna smitta. CEM är en mycket smittsam sjukdom och den är **anmälningsskyldig!**

Vid det årliga avelsmötet och nu via en digital föreläsning i februari informerade statsveterinär Gittan Gröndahl om livmoderinflemmationen **CEM som** är en förkortning av **Contagious equine metritis**, smittan beror på bakterien *Taylorella equigenitalis*. Vid denna föreläsning deltog även Sussie Lund Lindberg drabbad hästägare, Anette Åkerlund veterinär och Heimir Gunnarsson avelsledare SIF Avel.

I och med att CEM nu har upptäckts i Sverige hos flera hästar så har SIF Avel beslutat att **alla** hingstar **måste** ha ett negativt CEM-test **innan** de kan lösa hingstlicens. Heimir rekommenderar att man tar proverna så tidigt som möjligt i betäckningssäsongen, så att man kan åtgärda en eventuell smittan så fort som möjligt. Det rekommenderas att hingsten testas igen efter 15 betäckta ston.

Alla hingstägare/hingsthållare rekommenderas att kräva negativt CEM-test från de ston som bokas in för betäckning. I år genomförs en större screening av ston och hingstar. Detta görs som ett samarbete mellan SVA och SIF Avel. Projektet har fått ekonomiskt stöd från Jordbruksverket och Kungliga skogs- och lantbruksakademin. Enligt Gittan Gröndahl kommer kontinuerlig information om det rådande smittläget läggas ut.

CEM smittar via kontakt och inte bara vid betäckning. Bakterien kan överföras när en häst nosar på en annan häst, via oss människor som hanterar hästarna, via kläder, borstar, svampar, ytor mm. Den smittar inte människor, men vi kan alltså överföra smittan via kontakt mellan smittade hästar och friska hästar. Det är mycket obehagligt att den nu finns i Sverige! Sussie på Skaneyland beskrev hur otroligt omfattande och kostsam behandlingen är.

Tidigare har det funnits enstaka fall i Sverige, hos till exempel importerade hästar. I Tyskland och Danmark har det varit större utbrott och det har mest förekommit hos raser med mycket fribetäckning eller handbetäckning, som hos islandshästar, fjordhästar och en del ponnyraser.

Symtom och provtagning hingstar valacker

Det som gör det rätt besvärligt är att hingstar och valacker inte visar några symtom. Finns det misstanke om att valacken eller hingsten kan ha blivit smittade, så tas tre svabbar och ofta behövs även sedering av hästen. Hingstar/valacker måste skافتa ur så att prover kan tas på flera ställen på könsorganet och även upp åt skapet. Bakterien har en tendens att trivas i små fördjupningar och veck. Tidigare har främst hingstar som har stått på semin undersökts. Nu skall som sagt alla hingstar som används i avel provtas. Provtagningsmaterial beställs se länk nedan och det är enbart veterinär som får ta proverna.

Symtom och provtagning av ston.

- Symtom ses vanligen inom två till tio dagar efter betäckning. Det kan vara allt ifrån inga symtom, någon droppe flytning till rikligare flytningar.
- Infekterade ston uppvisar ofta förkortade brunstintervall, dvs. kortare än 21 dagar.

- CEM ger sämre dräktighetsresultat. Under ett utbrott i England sjönk dräktighetsprocenten från 72% till 42%, vilket betyder stora ekonomiska förluster för uppfödarna.
- Ston kan bli dräktiga trots att de blir smittade. Däremot verkar inte denna smitta påverka fostret. Vill man ta prov på ett dräktigt sto rekommenderade Gittan Gröndal att man bara tar två prover på de yttre könsorganen och inte den tredje som skall tas på livmodertappen. Om stoet är smittat bör det tas prov även på fölet när det har fötts.

Provtagningen är omfattande och tas endast av veterinär. Tre olika svabbar används och två prover tas på de yttre könsorganen och en svabb på livmodertappen. Analys görs med PCR teknik det är en molekylärbiologisk teknik som är snabb (svar inom ca. 2 dagar) och den kan upptäcka mycket små mängder av smittämnet.

Kostnaden för själva provtagningen kan bli hög, dessutom tillkommer veterinärkostnaderna. Nu när screeningen ingår i ett projekt är provkostnaderna subventionerade. Kostnaderna för provet blir 300:-, man gör en enklare variant av analys. Tre svabbarna används och de slås ihop till ett prov i stället för att analysera dem separat. Detta gäller **inte** seminhingstar eller prov vid exportintyg.

Om en gård visar sig ha CEM-positiva hästar kommer bakterieodling och resistensundersökning av inskickade prover att utföras utan extra kostnad för insändaren, eller vid behov från nytagna prover.

Hästarna behandlas med antibiotika, men de skall även behandlas med en mycket omfattande tvätt av könsorganen och salva. Rengöringen verkar ta mycket tid då alla veck och fördjupningar rengörs mycket noggrant. Sussie berättade att hästarna blev smärtpåverkade av den intensiva rengöringen. Gården isoleras och allt som har varit i kontakt med hästarna rengörs med Virkon. Det behövs mycket noggranna hygieniska åtgärder som att byta kläder och skor. Rengöring och antibiotikabehandlingen pågår i 5 dagar.

Sammanfattningsvis: CEM är väldigt smittsamt, få symtom, otroligt påfrestande för både hästar och hästägare som drabbas och väldigt kostsamt! Vi får hoppas att vi slipper en epidemi!

Mer information hittar man på:

https://www.sifavel.se/information/jag-är-hingsthållare/cem-smittsam-livmoderinfektion-46900863?fbclid=IwY2xjawltboJleHRuA2FlbQIxMQABHS5x0lpjTugrgACvB2flEndKnPH43nAcHnKLdxfr0L4Li5qxqtr-E1Qn_Q_aem_cTSpPRm3tBD0xSAWfxkdlw

<https://www.sva.se/djurhaelsa/djursjukdomar-a-oe/sjukdomar/cem-smittsam-livmoderinflammation-hos-haest/>